

SCAMPER sobre la motxilla: set preguntes per a esprémer un objecte de cada dia

Exercici guiat de creativitat aplicada: passar una motxilla escolar per les set preguntes d'SCAMPER, generar almenys catorze idees i ordenar-les després en una matriu d'impacte i esforç per a quedar-se amb dues. Entrena la fase de divergència i la de convergència per separat.

DURADA

50 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

grups xicotets (3-4)

UNITAT 11

Emprendre: persona emprenedora, habilitats i idees

MATERIALS

- Una motxilla escolar real per grup (val la d'algú de la classe)
- Plantilla SCAMPER amb les set caselles
- Quadricula d'impacte × esforç impresa en A3
- Notes adhesives de dos colors

ENCAIX CURRICULAR · **Sabers** Qué es emprender y sus formas, Perfil y habilidades de la persona emprendedora, Creatividad y generación de ideas, Análisis del entorno y detección de oportunidades, Ética, sostenibilidad y emprendimiento social · **Comp. específiques** CE5 · **Comp. clau** CE, CPSAA, CCEC

Plantejament

«Sigueu creatius» no és una instrucció: és un desig. SCAMPER convertix eixe desig en set preguntes concretes que es poden contestar una darrere de l'altra, i eixa és tota la seua gràcia. Ningú es queda en blanc davant de «què li llevaries?».

L'exercici separa deliberadament les dues fases que la unitat distingix. En la primera **no es jutja res**: es generen idees, bones i roïnes, i com més millor. En la segona s'ordenen i es descarten quasi totes. Barrejar-les és l'error clàssic i per això van cronometrades per separat.

Les set preguntes d'SCAMPER

LLETRA	PREGUNTA
S	Què es pot substituir ? Un material, una peça, un procés
C	Amb què es pot combinar ? Un altre objecte, un altre servici
A	Què es pot adaptar d'un altre lloc? Alguna cosa que ja funciona en un altre producte
M	Què es pot modificar , fer més gran o més xicotet?
P	Quins altres usos se li poden proposar ?
E	Què es pot eliminar ?
R	Què es pot reordenar o invertir ?

Objectius didàctics

- Aplicar les set preguntes d'SCAMPER a un objecte concret i generar idees amb cadascuna.
- Separar en el temps la fase de divergència de la de convergència, i notar la diferència.

- Ordenar idees per impacte i esforç en lloc de per qui les va proposar.
- Defendre una elecció final amb un criteri explícit.

Passos

- 1. La motxilla damunt la taula (3 min).** Cada grup posa una motxilla real al centre. Mirar-la, obrir-la, pesar-la. Treballar sobre un objecte que hi és funciona molt millor que sobre un d'imaginat.
- 2. Divergència, cronometrada (21 min, 3 min per lletra).** Una lletra cada tres minuts, en ordre.
Regla estricta: prohibit dir «això no funcionaria» durant esta fase. Cada idea, en una nota adhesiva del primer color. Objectiu mínim: **dues idees per lletra, catorze en total.**
- 3. Recompte (3 min).** Cada grup compta les seues notes i les aplega a la paret. Es comparen els totals entre grups, sense valorar la qualitat encara.
- 4. Convergència (12 min).** Ara sí que es jutja. Cada grup col·loca les seues notes a la quadrícula d'impacte × esforç i es queda amb **dues idees** del quadrant de molt impacte i poc esforç, en notes del segon color.
- 5. Defensa (8 min).** Cada grup presenta les seues dues idees en un minut: quin problema resolen, per a qui i per què són fàcils de fer.
- 6. Tancament (3 min).** Pregunta al grup: quina lletra ha donat les millors idees? Quasi sempre guanya **E o R**, que són les dues que obliguen a trencar l'objecte tal com es coneix.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Cobertura de les set lletres	Almenys dues idees en cada casella, sense deixar-ne cap buida	30 %
Respecte de les fases	No es jutgen idees durant la divergència	20 %
Ús de la matriu	Col·loca les idees amb criteri i no a l'atzar	25 %
Defensa final	Explica problema, destinatari i viabilitat	25 %

Variants i extensions

- **Variant curta (25 min):** usar només quatre lletres (S, C, E, R) amb quatre minuts cadascuna.
- **Variant amb un altre objecte:** funciona igual de bé amb el pati de l'institut, una màquina de vending o la mateixa pàgina web del centre. Com més quotidià és l'objecte, més costa al principi i millors idees n'ixen al final.
- **Extensió cap al projecte emprenedor (15 min).** Aplicar les set lletres a la idea de projecte que cada grup porta per a la Unitat 12. SCAMPER és més útil sobre una idea que ja existix que sobre un full en blanc.
- **Connexió amb el cas de la unitat** sobre el negoci que va tancar per falta d'una habilitat: preguntar quina lletra hauria ajudat aquell equip.

Solució orientativa

Per al professorat: passos de la resolució de l'exercici.

1. No hi ha respostes correctes: el que s'avalua és que cada casella tinga almenys dues idees i que siguin distintes entre si. Com a referència del que pot eixir en cada lletra, amb una motxilla:
2. ****S — Substituir****: canviar la tela per material reciclat d'ampolles; substituir les cremalleres per tancaments magnètics; substituir els tirants per una nansa de carret.
3. ****C — Combinar****: motxilla + estoreta per a seure; motxilla + carregador solar; motxilla + cademat integrat.
4. ****A — Adaptar****: copiar de les motxilles de senderisme el cinturó lumbar; copiar de les fundes de portàtil l'encoixinat; copiar de les bosses d'esport el compartiment aïllat.
5. ****M — Modificar (o magnificar/minimitzar)****: fer-la plegable fins a cabre en una butxaca; fer els tirants tres vegades més amples; posar el logo en tinta reflectant per a anar visible de nit.
6. ****P — Proposar-li altres usos****: que es convertisca en cadira; que servisca de bossa de la compra; que el folre es traga i siga una manta.
7. ****E — Eliminar****: llevar totes les butxaques exteriors; llevar l'esquena rígida; llevar la marca visible.
8. ****R — Reordenar o invertir****: que s'obriga per l'esquena i no per dalt, perquè no puguin obrir-la al metro; que els llibres vagin a la part de fora i el menjar dins; que la porte davant en lloc de darrere.
9. A la matriu, les idees del quadrant ****molt impacte / poc esforç**** són les que es trien. Les de molt impacte i molt esforç s'anoten com a projecte llarg, i les de poc impacte es descarten sense pena.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE